

Asia: OPH-207-2021

Luonnos tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteista

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit luvusta 1 Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

Tutkintoon valmentavan koulutuksen perusteiden luonnokseen nyt kirjatut tavoitteet ovat sinänsä hyvät, mutta samalla merkittävin osin puutteelliset. Jotta koulutuksen onnistumisen kannalta olennainen kasvatustehtävä tulisi asianmukaisesti huomioiduksi, olisi keskeisiin kaikkia opiskelijoita koskeviin tavoitteisiin hyvä lisätä nuoren kasvun, itsenäistymisen ja yhteisöllisyyden tukeminen sekä niihin liittyvien tietojen ja taitojen oppiminen.

On myönteinen lähtökohta, että perusteissa jo nyt todetaan, kuinka ”tukea tarvitsevien opiskelijoiden opiskeluun voi tarvittaessa kuulua moniammatillista yhteistyötä, joka edistää opiskelijan kokonaiskuntoutusta”. Into kuitenkin huomauttaa, että kyllin monipuolisesti erilaisissa elämäntilanteissa olevia nuoria palvelevan TUVAn koulutuksen tarjoaminen edellyttää koulutuksen järjestäjiltä kokonaisvaltaista moniammatillista yhteistyötä nuorisotyöllisten ja järjestö- sekä työelämän toimijoiden kanssa - ja myös muissa tapauksissa kuin erityisen tuen kohteena olevien tai kuntoutusta tarvitsevien nuorten kohdalla.

TUVA-koulutuksen perustan olisi hyvä rakentua selkeämmin kaikkien opiskelijoiden suunnitelmallisen ja tavoitteellisen sosiaalisen vahvistamisen ympärille. Jatkossa perusteissa tulisi huomioida paremmin TUVAn koulutuksen ennaltaehkäisevä asema, joka tulee mahdollisesti kohoamaan merkittäväksi osaksi koulutuksen kansallista funktiota. Läpileikkaavana periaatteena tulee silloin olla opiskelijan kokonaisvaltainen tukeminen, jonka tavoitteena on opiskeluhyvinvoinnin edistäminen - oppimisen ja jaksamisen edellytysten laaja-alainen kohentaminen. Into suosittelee lisäämään perusteiden uuden version lukuun 1 toimintakulttuuria käsittelevän alaluvun, jossa tämä periaate ja sitä tukevat käytännöt esiteltäisiin selkeästi.

Toimintakulttuurin pariin perusteissa laajemmin ohjeistamalla voidaan paremmin taata, että koulutuksen järjestäjillä varmasti on riittävät edellytykset tukea kaikkia nuoria haastavissa - ja monesti nuoruuteen kuuluvissa yllättävissäkin - elämäntilanteissa joustavasti, nuorilähtöisesti ja rinnalla kulkien niin varsinaisissa oppimisympäristöissä kuin niiden ulkopuolellakin. Nuorten kanssa

toimittaessa on erityisen tärkeä muistaa sensitiivisyys ja kynnyksettömyys sekä koulutusta että muita palveluita järjestettäessä: henkilökohtaisen tuen ja ohjauksen on oltava mahdollisimman helposti saavutettavaa ja luonteeltaan leimaamatonta. Käytännössä se tarkoittaa, että ei tule edellyttää erityisiä diagnooseja tai pitkällisiin ohjautumisprosesseihin ryhtymistä opiskelijan pääsemiseksi moniammatillisen tuen ja henkilökohtaisen ohjauksen piiriin.

Into tähdentää, että TUVA-koulutuksen arvoperusta ja lähtökohdat vastaavat hyvin pitkälti työpajatoiminnassa ja muissa valmennusyhteisöissä jo pitkään käytössä olleita pedagogisia lähtökohtia ja valmennuksessa hyödynnettäviä työkaluja (ks. esim. Valtakunnallinen työpajajyhdistys, 2014: Työpajapedagogiikka. Valmennuksen pedagogisia lähtökohtia työpajalla), jotka siis sopivat erinomaisesti myös TUVA-koulutusten toteuttamiseen. Työpajatoiminnassa oppimisen mielekkäys perustuu käytännönläheiseen tekemiseen: teoria ja käytäntö nivoutuvat yhteen työvaltaisessa valmennuksessa. Oikea-aikainen tuki, neuvonta ja valmennus edistävät sosiaaliseen vahvistamiseen ja osaamisen lisääntymiseen liittyviä osa-alueita.

Kielitaidon osalta olisi hyvä vielä miettiä, tulisiko tässä perustetekstissä (tai muissa kohdallisissa yhteyksissä) tarkentaa, mikä on koulutuksen järjestäjän ohjausvastuu, mikäli TUVA-koulutukseen hakeutuneen tai ohjatun opiskelijan kielitaidon todetaan olevan sujuvan oppimisen kannalta riittämätön, eikä koulutuksen järjestäjällä ole edellytyksiä tarjota S2-opetusta tarvittavalla intensiteetillä.

Kommentit luvusta 2 Laaja-alainen osaaminen tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa

Into haluaa kiinnittää perusteiden valmistelijoiden huomion laaja-alaiseen osaamiseen liittyvään hyvinvointiosaamiseen. On oikein hyvä, että asia on saanut ansaitsemansa sijan luonnoksessa - vaikkakin tällä hetkellä se on ilmaistu hyvin yksilökohtaisella ja kognitiivista ulottuvuutta painottavalla tavalla, mikä ei vastaa kohdennetun nuorisotyön parissa saatua kokemusta nuorten hyvinvointihaasteista. Hyvinvointi, terveys ja jaksaminen tulisi nähdä osaamisen ja kyvykkyyden ohella sidoksissa myös opiskelijan elämäntilanteeseen ja sosiaaliseen taustaan.

Usein hyvinvoinnissa tai oppimisessa havaitut ongelmat eivät suinkaan johdu yksinomaan yksilön osaamisesta ja ymmärryksessä olevista puutteista, vaan ovat moninaisin tavoin kytköksissä nuoren ja hänen perheyhteisönsä historiaan, kasvuympäristöön ja elämän kunkin hetkisiin olosuhteisiin. Niihin liittyvät, monesti vyyhdin kaltaiset tilanteet usein paljastuvat tarkemmassa tarkastelussa oppimisessa havaittujen ongelmien aiheuttajiksi. Sosiaalinen vahvistaminen edellyttääkin erityisten sisältöjen opiskelemisen ohella näiden tekijöiden kattavaa huomiointia ja käsittelemistä, tarvittaessa myös moniammatillisen yhteistyön avaamisen väylien ja tukiresurssien avulla.

Kommentit luvusta 3 Koulutuksen järjestäminen

Into pitää merkittävänä, että niin tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa kuin nyt perusteiden luonnoksessakin on alustavasti tunnistettu koulutuksen järjestäjien tarve olla yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien, nuorisotyön toimijoiden sekä työ- ja elinkeinoelämän kanssa, jotta opiskelijoille voidaan mahdollistaa aidosti yksilölliset valinnat. Tämä on linjassa oppivelvollisuus uudistuksen yhteydessä aiemmin tehtyjen havaintojen ja päätösten

kanssa. Esimerkiksi eduskunnan sivistysvaliokunta on todennut työpajojen olevan jatkossa ”yhä tärkeämpiä yhteistyökumppaneita koulutuksen järjestäjille nuorten elämähallintataitojen ja oppimisvalmiuksien kehittämisessä sekä näyttöjen toteuttamisessa ja tutkinnon osien suorittamisessa” (ks. SiVM 15/2020 vp). Koska edellä mainitut taidot ja valmiudet kiistatta ovat juuri niitä, jotka ovat keskeisessä asemassa TUVA-koulutuksessa, olisi luonnoksessa paikallaan käsitellä yhteistyömuotojen tarvetta nuorilähtöisemmin, oppijan taitojen kehittymisen näkökulmasta.

Into esittää, että TUVA:n perusteissa käytettäisiin jatkossa selkeyden vuoksi kasvatuksen ja koulutuksen alalla yleistynyttä ’vaihtoehtoisten oppimisympäristöjen’ käsitettä aina silloin, kun asia käsittelee oppimisympäristöjen tarjoamiseen liittyvää monitoimijaista yhteistyötä. Luvussa 3.5, Koulutuksen järjestäjän suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta, voisikin olla hyvä laajentaa viidettä kohtaa seuraavaan tapaan: ”muiden koulutuksen osien hankkiminen (yhteistyötahot >>> ja vaihtoehtoiset oppimisympäristöt <<<, toteutus ja aikataulu...”).

Ohjausta käsittelevässä perusteluvussa 3.1. olisi hyvä tarkentaa - edelleen uuden oppivelvollisuuslain (ks. HE 173/2020 vp, s. 84-86) linjoilla - kuinka koulutuksen järjestäjän tulee selvittää nuoren mahdollisuudet opiskella hänelle parhaiten soveltuvalla tavalla ja vaihtoehtoisissa oppimisympäristöissä silloin, kun opintojen edistymisessä on ongelmia, kun havaitaan nuoren tarvitsevan toisenlaista tukea kuin vastuussa oleva koulutuksen järjestäjä kykenee itse tarjoamaan, tai kun nuorella on halu tutustua sellaisiin aloihin, joihin kyseessä oleva koulutuksen järjestäjä ei kykene häntä perehdyttämään. Lisäksi luvussa 3.2., Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, olisi paikallaan todeta opiskelijälähtöisesti, kuinka TUVA-koulutuksen henkilökohtaisissa opiskelusuunnitelmissa voidaan sopia esimerkiksi opintojen suorittamistahdin tilapäisestä hidastamisesta tai opintojen suorittamisesta vaihtoehtoisissa oppimisympäristöissä. Näillä keinoilla voidaan mahdollistaa opintojen suorittaminen myös opiskelijan haastavassa elämäntilanteessa (ks. HE 173/2020 vp, s. 161).

On selvää, että yhden keskeisimmistä vaihtoehtoisista oppimisympäristöistä muodostavat koulutuksen järjestäjien kanssa yhteistyötä sopimus pohjaisesti tekevät, haastavien kohderyhmien kanssa suunnitelmallisesti toimimaan tottuneet nuorten työpajat, jotka ovat tunnistaneeet tarjoamansa oppimisympäristöt ja valmistautuneet opinnollistamiseen. Siksi ne voi mainita tässä luvussa esimerkiksi hallituksen esityksen suuntaisesti:

”Nuorten työpajat voisivat jatkossakin toimia (...) tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen oppimisympäristönä, jolloin oppivelvollisen olisi mahdollista suorittaa osa tai osia koulutuksesta työpajalla. Työpajat voisivat toimia vaihtoehtoisena oppimisympäristönä, jos koulutuksen järjestäjä tekee päätöksen oppivelvollisen koulutuksen järjestämisestä työpajalla ja koulutuksen järjestäjä sopisi tästä nykytilaa vastaavasti työpajan kanssa. Lisäksi työpajat voisivat jatkossakin toimia myös oppivelvollisen tukena koulutukseen hakeutumisessa ja opiskelijalle soveltuvan koulutuksen löytymisessä.” (emt., 106).

Kouluttautumismahdollisuuksien alueellista jakautuneisuutta tarkasteltaessa on hyvä pistää merkille, että työpajatoimintaa on Suomessa tarjolla huomattavasti kattavammin – noin 90 %:ssa

kunnista – kuin toisen asteen oppilaitosten järjestämää koulutusta. Mikäli koulutuksen järjestäjiä kannustetaan tavoittamaan toiminta-alueensa nuoria proaktiivisesti yhteistyössä työpajojen kanssa, voidaan lähipalveluna toteutettavan työpajatoiminnan ja valmennusyhteisöjen avulla rikastaa TUVA-koulutuksen tarjontaa, ja tuoda näin useammalle nuorelle mahdollisuus päästä osalliseksi tutkintoon valmentavasta koulutuksesta lähellä asuinpaikkaa.

Into pitää merkittävänä puutteena, ettei perusteiden luonnoksessa ole nyt lainkaan mainittu koulutuksen järjestäjän ja opiskelijan kodin välistä yhteistyötä. Esimerkiksi uuden oppivelvollisuuslain yhteydessä aihe on ollut paljon esillä, ja se ansaitsisi ehdottomasti huomiota myös TUVA-koulutuksen perusteissa. Koulutuksen järjestäjää on pidettävä vastuullisena yhteistyön edellytysten ja toimintatapojen luomisesta sekä sen kehittämisestä edelleen. Juuri nivelvaiheen koulutuksen yhteydessä olisi ensiarvoisen tärkeää, että koulutuksen järjestäjä tiedottaa säännöllisesti alaikäisten opiskelijoiden huoltajia tutkintoon valmentavasta koulutuksesta ja sen käytänteistä, ja että heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan koulutuksen järjestäjän toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Olisi myös suotavaa, että koulutuksen järjestäjä selvittää määräajoin opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä TUVA-koulutuksen toteutuksesta.

Kommentit luvusta 4 Palaute osaamisen kehittymisestä ja osaamisen arviointi

-

Kommentit luvusta 5 Muut koulutusta koskevat määräykset

-

Kommentit luvusta 6 Koulutuksen osat

Into katsoo, että tutkintoon valmentavan koulutuksen osissa opiskelijan henkilökohtaiseen ja oppilaitosyhteisön yhteisölliseen hyvinvointiin sekä arjen rakenteisiin liittyvät tekijät tulee huomioida merkittävästi nyt luonnoksessa esitettyä kokonaisvaltaisemmalla otteella. Tämä on erityisen tärkeää, jotta TUVA-koulutus voisi sujuvasti täyttää tavoitteensa jatkokouluttautumisen edellytysten ja nuorten oman toimijuuden vahvistamisessa, ja olla leimaamatta ketään erityisten toimenpiteiden tarpeessa oleviksi toiminnan kohteiksi. Mikäli arjen ja osallisuuden taidot jäisivät luonnoksessa esitetyllä tavalla eriytetyiksi omaan moduuliinsa (ks. alaluku 6.6), synnyttäisi se riskin, että kyseinen koulutuksen osa tulisi näyttäytymään joidenkin nuorten silmin lähinnä erityisen tuen tarpeessa oleville tarkoitetuksi. Tuolloin osa hyvinvoinnin, elämänhallinnan ja toimintakyvyn vahvistamisesta hyötyvistä nuorista saattaisi leimaantumista välttellessään myös välttää kyseisen koulutuksen osan sinänsä hyödyllisiä sisältöjä. Tämä ei luonnollisestikaan palvelisi yhteisöllisyyden tukemisen ja nuorten sosiaalisen vahvistamisen tarkoituksia.

Kaikille opiskelijoille yhteiseen koulutuksen osaan (6.1 ”Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot”) tulisikin nostaa keskeisiä elementtejä osiosta 6.6 ”Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot”, tai muuten laajentaa ensin mainittua kattamaan selvästi laaja-alaisemmin oman hyvinvoinnin edellytyksiin ja identiteetin osatekijöihin sekä yhteiskunnallisen toimintaan ja palvelujärjestelmään perehtymistä. Kaikkien TUVA-koulutukseen osallistuvien olisi esimerkiksi hyvä saada opintojensa parissa tilaisuuksia ”arvioida ja vahvistaa toimintakykyään sekä hyvinvointiaan”, ja ”tuntea mielen

hyvinvoinnin perusteet ja tapoja vahvistaa sitä”. Samaten kaikille yhteiseksi sisällöksi tulisi asettaa se, että ”Opiskelija tunnistaa omaan hyvinvointiinsa liittyviä tekijöitä ja osaa vahvistaa omaa hyvinvointiaan arjessa. Hän tutustuu itselleen sopiviin yhteiskunnan tarjoamiin palveluihin” (nyt sivulla 27).

Yleisiä kommentteja ja huomioita tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) perusteluonnoksesta

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry (Into) kiittää mahdollisuudesta lausua tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden luonnoksesta. Luonnoksen perusteella nyt rakenteilla oleva TUVA-koulutus vaikuttaa lupaavalta kokonaisuudelta, joka tarkoituksenmukaisesti toteutettuna voi lisätä nuorten mahdollisuuksia suunnistaa joustavasti itselleen parhaiten soveltuville koulutuspoluille. Into pitää uudistusta yleisesti ottaen kannatettavana huomauttaen kuitenkin, että perusteet vaativat vielä merkittävää työstöä koulutuksen onnistumisen kannalta kaikista kriittisimmissä kohdissa.

Kaikille nivelvaiheen koulutukseen osallistuville jatkossa annettava opinto- ja uraohjaus sekä erityisen tuen tarpeiden arviointi aina opintojen alussa ovat merkittäviä edistysaskelia, joihin olisi panostettava nyt esitettyä painokkaammin. Opiskelijan henkilökohtaiseen ja oppilaitosyhteisön yhteisölliseen hyvinvointiin sekä arjen rakenteisiin liittyvät tekijät tulee huomioida luonnoksessa esitettyä kokonaisvaltaisemmalla otteella. Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden ilmiöiden käsittely tulee asettaa vahvemmin keskiöön liittämällä niiden elementtejä kaikille yhteiseen koulutuksen osaan. Näin TUVA-koulutus varmemmin täyttää tavoitteensa jatkokouluttautumisen edellytysten ja nuorten toimijuuden vahvistajana leimaamalla ketään erityisten toimenpiteiden tarpeessa oleviksi toiminnan kohteiksi.

Into jää kaipaamaan perusteluonnokselta myös moniammatillisen yhteistyön merkityksen vahvempaa tunnistamista ja sanoittamista. Erilaisissa elämäntilanteissa olevia nuoria kattavasti palvelevan, nuorten haastaviinkin kasvun tarpeisiin vastaamaan kykenevän TUVA-koulutuksen tarjoaminen edellyttää koulutuksen järjestäjiltä nuorisotyöllisen otteen omaksumista, aiemman yhteistyön tiivistämistä sekä uusien yhteistyömallien kehittämistä alan muiden toimijoiden ja vaihtoehtoisia oppimisympäristöjä tarjoavien tahojen, kuten työpajojen ja valmennusyhteisöjen, kanssa. Moniammatillisella yhteistyöllä myös varmistetaan nuorten onnistuneet siirtymät koulutukseen ja näin ennaltaehkäistään jatkokoulutusten keskeyttämistä.

Toimintakulttuuri kuvattava paremmin

Tutkintoon valmentavan koulutuksen kohderyhmän laajuus sekä sen rakenteen muovautuvuus asettavat huomattavia vaatimuksia toimintakulttuurille, joka ansaitsisikin oman lukunsa perusteisiin. Into haluaa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että koulutuksen kohderyhmästä tulee erittäin moninainen niin elämäntilanteiltaan, toiveiltaan kuin tarpeiltaan. Aiemmin peruskoulun jälkeen nuorten työpajatoimintaan, kymppiluokalle, ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen

valmentaviin koulutuksiin suunnanneet nuoret tulevat jatkossa kaikki TUVA-koulutuksen piiriin. On myös odotettavissa, että osa alaikäisistä opiskelijoista tulee saamaan opiskelupaikkansa asuinkunnan tekemänä osoituksena.

Yksilöllisten edellytysten ja suuntautumisten mukaan opiskelijoille avautuvat moninaiset koulutuspolut kullekin erityisesti räätälöitävine vapaavalintaisine osioineen tulevat asettamaan suuria haasteita etenkin ryhmien, ystävyys-suhteiden ja yhteishengen rakentumiselle koulutuksen puitteissa. Koulutuksen järjestäjiltä vaaditaan jatkossa entistä vahvempaa panostamista oppimisympäristöjen yhteisöllisyyteen, ryhmäprosesseihin ja nuorten välisten positiivisten suhteiden aktiiviseen mahdollistamiseen. Nämä kaikki ovat identiteettiään hakeville nuorille merkittäviä kasvun osatekijöitä.

Sosiaalinen vahvistuminen ja sosiaalisten taitojen kehittyminen ei tapahdu yksinomaan opetussuunnitelmatasoisten sisältöjen ja oppituntien puitteissa, vaan kaipaa tuekseen ennen kaikkea suotuisia, luottamuksen ja uskalluksen mahdollistavia olosuhteita ja kannustavia toimintatapoja, joiden tulee olla oppimisympäristöihin syvästi juurtuneita. Perusteiden tulisi ohjata koulutuksen järjestäjiä selkeämmin huomioimaan koulutusta toteuttaessaan myös ohjatun opiskelijatoiminnan sekä monipuolisesti yhteisöllisyyttä tukevien ympäristöjen ja tilanteiden merkityksiä.

Oppimisympäristöihin kiinteästi integroituvan nuorisotyöllisen otteen tulisi kuulua osaksi TUVA-koulutuksen jokapäiväistä arkea. Nuorisotyön keinoilla voidaan tukea ongelmien kärjistymistä ennaltaehkäisten nuoria, joiden kohdalla on esimerkiksi perhetaustan, kiusaamisen tai oppimisvaikeuksien vuoksi korostunut riski koulutuspolun katkeamiseen. Oppilaitoksissa ja muissa oppimisympäristöissä tehtävä nuorisotyö tarjoaa kaikille opiskelijoille mahdollisuuden kohdatuksi tulemiseen ja rinnalla kulkijan, joka voi olla samalla sekä osa oppilaitosyhteisöä että liikkuja ja edesauttaa tukiverkoston rakentumista myös sen ulkopuolisessa maailmassa. Rinnalla kulkija toimii myös palvelujärjestelmän ja olemassa olevien vaihtoehtojen sanoittajana ja tukena nuoren tehdessä päätöksiä jatkosta. Vahvistamalla näin nuoren toimijuutta turvataan myös elämäntilanteen kantokykyä ja opiskelun sujuvuutta sen hauraissa nivelvaiheissa, ja edistetään siten kaikkien nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia kouluttautumiseen.

Henkilökohtaisen tuen ja ohjauksen mallit sekä moniammatillinen yhteistyö esiin

Etsivään nuorisotyöhön ja työpajatoimintaan kertyneen kokemuksen pohjalta tiedämme, että monilla peruskoulun jälkeen tulevaa koulutusalaansa vielä miettivillä tai koulutuksensa keskeyttävillä nuorilla – jotka jatkossa siis muodostavat huomattavan osan juuri TUVA-koulutuksen ensisijaisesta kohderyhmästä – on yhteisöllisen kannattelun tarpeen ohella korostunut henkilökohtaisen tuen ja läheltä annetun ohjauksen tarve. Usein tutkintotavoitteiseen koulutukseen johtavilta poluilta

tipahtaneilla nuorilla tilanne valitettavasti on myös se, että monia oppimiseen olennaisesti vaikuttavia tekijöitä ei ole peruskoulun aikana asianmukaisesti havaittu tai kartoitettu.

Esimerkiksi luki-, oppimis- ja keskittymiset vaikeudet, tai lievät, mutta toimintakykyä ratkaisevasti heikentävät mielenterveyden ja jaksamisen haasteet, ovat erityisnuorisotyön toimijoiden avulla kootun tiedon mukaan jääneet kouluissa ja oppilaitoksissa liian usein diagnosoimatta. Sen seurauksena nuoret ovat jääneet vaille heidän oppimistaan edesauttavia tukijärjestelyitä, ja opiskeleminen on tuntunut kohtuuttoman vaikealta ja raskaalta (ks. Inton selvitys, 2020: ”Tuntui jossain kohti, että miut on jätetty ihan yksin selviämään.” Kohdennetun nuorisotyön nuorten kokemuksia opintojen keskeytymisestä). Monesti onkin käynyt niin, että vasta silloin kun nämä nuoret aikuistuuksaan ovat tulleet erinäisten mutkien kautta työn ja koulutuksen ulkopuolisille tarkoitettujen palvelujen piiriin, onnistutaan paikantamaan koulutuspoluilla etenemistä aiemmin hidastaneita tekijöitä, ja löytämään yksilöllisesti toimivia keinoja arkielämän kohentamiseen, voimavarojen käyttöönottoon ja oppimisen sujuvoittamiseen.

Jotta TUVA-koulutus voi todella palvella näitä nuoria sekä tuoda heidän ulottuvilleen tarvittavia välineitä ja verkostoja itsenäistymisen ja aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamisen tueksi, on sen toteutuksessa kyettävä kaikkialla täyttämään tietyt perusedellytykset - ja juuri näiden edellytysten osalta perusteet vaativat vielä kirkastamista. Nuorten elämäntilanteita ja tuen tarpeita tulisi TUVA:ssa tarkastella huomattavasti laajemmin ja ennaltaehkäisevämmällä otteella kuin vain tutkintokoulutuksesta annetun lain mukaisen erityisen tuen järjestelyjä silmällä pitäen. Tulee taata, että nuoret pääsevät tarvittaessa TUVA:n koulutuksen järjestäjän kautta ilman kynnyksiä ja mahdollisimman nopeasti osalliseksi heille kuuluvasta avusta, ja esimerkiksi opiskeluhuollon ja ohjautumisen terveydenhoitoon tulee olla nuoren kannalta mutkatonta ja sujuvaa. Koulutuksen järjestäjiä olisi perusteissa myös muistutettava alaikäisten opiskelijoiden kodin kanssa tehtävästä yhteistyöstä – nyt aihe loistaa poissaolollaan.

Lisäksi on suositeltavaa kannustaa voimakkaasti koulutuksen järjestäjiä tarkastelemaan toimintatapojaan ja laajentamaan käytettävissä olevien keinojensa ja ohjausväyliensä valikoimaa sopimuksellisen moniammatillisen yhteistyön avulla. Koulutuksen järjestäjien on löydettävä sopivia oppimisympäristöjä itseohjautuvuuden kasvavien vaatimusten kanssa vaikeuksissa oleville opiskelijoille. Työpajatoiminnan vahvuudeksi on todettu laaja kokemus haastavan kohderyhmän ohjaamisesta sekä yksilön kokonaisvaltaiseen tukemiseen muokatut toimintatavat ja pedagogiset ratkaisut. Työpajojen matalimman kynnyksen palvelu, starttivalmennus, vastaa arjenhallintaan sekä mielenterveys- ja päihdeongelmiin liittyviin tuen tarpeisiin.

Hallituksen esityksessä uudeksi oppivelvollisuuslaiksi (HE 173/2020 vp, s. 106) on todettu, kuinka nuorten työpajat voivat toimia vaihtoehtoisena oppimisympäristönä, kun koulutuksen järjestäjä tekee päätöksen oppivelvollisen koulutuksen järjestämisestä työpajalla ja koulutuksen järjestäjä sopii tästä nykytilaa vastaavasti työpajan kanssa. Työpajojen on tarkoitus toimia myös jatkossa oppivelvollisen tukena koulutukseen hakeutumisessa ja opiskelijalle soveltuvan koulutuksen löytymisessä.

Piironen Miikka
Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry